

Welkom

Keep
Talking

*Blijven praten is
samen groeien*

Programma

- ▶ Check-in
- ▶ Ontstaan Deep Democracy
- ▶ De 4 stappen van besluitvorming
- ▶ Stap 5; de Onderstroom
- ▶ Zelf ervaren
- ▶ Rol facilitator
- ▶ Check out

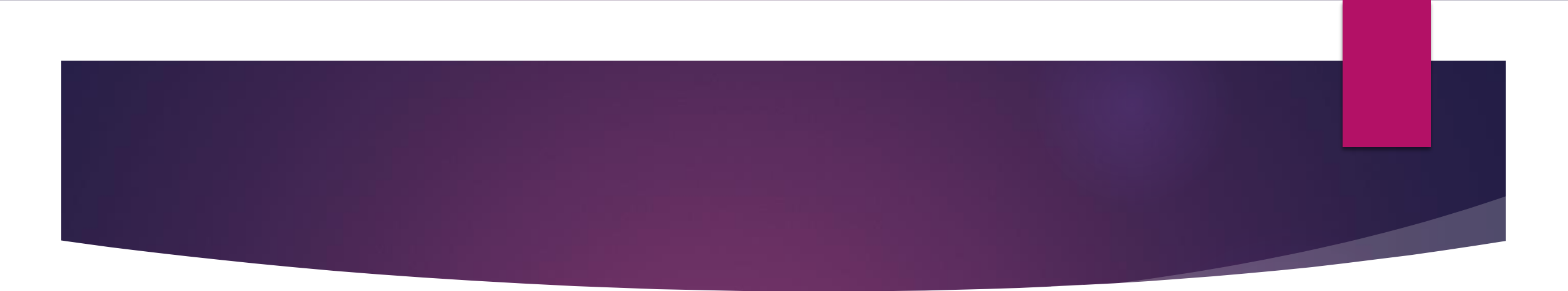
Check in

Check-in

- ▶ Wie ben je en wat doe je?
- ▶ Wat zijn je verwachtingen?

Toelichting Check In

- ▶ Iedereen heeft andere deelbelangen en taakgebieden
  - ▶ Achter functionele rangen en standen zit veel wijsheid verscholen
  - ▶ Ervaringen, levenslessen, dromen, verlangens...
  - ▶ Door hier ruimte voor te creëren wordt het draagvlak groter
  - ▶ Horen hoe iedereen erbij zit zodat je daar rekening mee kan houden (werk en persoonlijk)
-
- ✓ 5 min tot een dag
  - ✓ Effect op veiligheid en inclusie
  - ✓ Vertrouwen en effectiviteit binnen teams laten groeien

-
- ▶ Je stelt een aantal vragen relevant voor de context
    - ✓ Hoe kijken mensen terug op de vorige bijeenkomst?
    - ✓ Wat is voor jou belangrijk vandaag?
    - ✓ Doornemen van de agenda voor start van de vergadering
    - ✓ Tijdens 1-op-1-gesprek; vragen wat de grootste zorgen zijn
wat iemand motiveert?

Hoe inzetten?

- ▶ Sharing and dumping
- ▶ Tijd; iedereen neemt de tijd die hij nodig heeft
- ▶ Popcorn style;

Rol van de leider

- ▶ Luisteren naar het weefsel van de groep
- ▶ Niet schrijven;
- ▶ Oprecht en zonder oordeel luisteren

Rol leider

- ▶ Check zelf ook in;
- ▶ Afstand door het verschil in ranking tussen leider/expert en de groep wordt door de check-in verkleind
- ▶ Kans om dingen te benoemen waarvan je weet dat die niet in de meerderheid van de groep zitten (li)

-
- ▶ Samenvatting; benoemen van alle gedachten, gevoelens, behoeften en ideeën zodat die in het bewustzijn van de groep komt.
  - ▶ Stilte; wees niet bang voor de stilte die kan vallen, er gaat vanzelf wel weer iemand praten.

▶ Verschillende vormen;

- Grote groep of weinig tijd
- Uitgebreide en persoonlijke check-in
- Stap-in-de-cirkel-methode

Ontstaan Deep Democracy

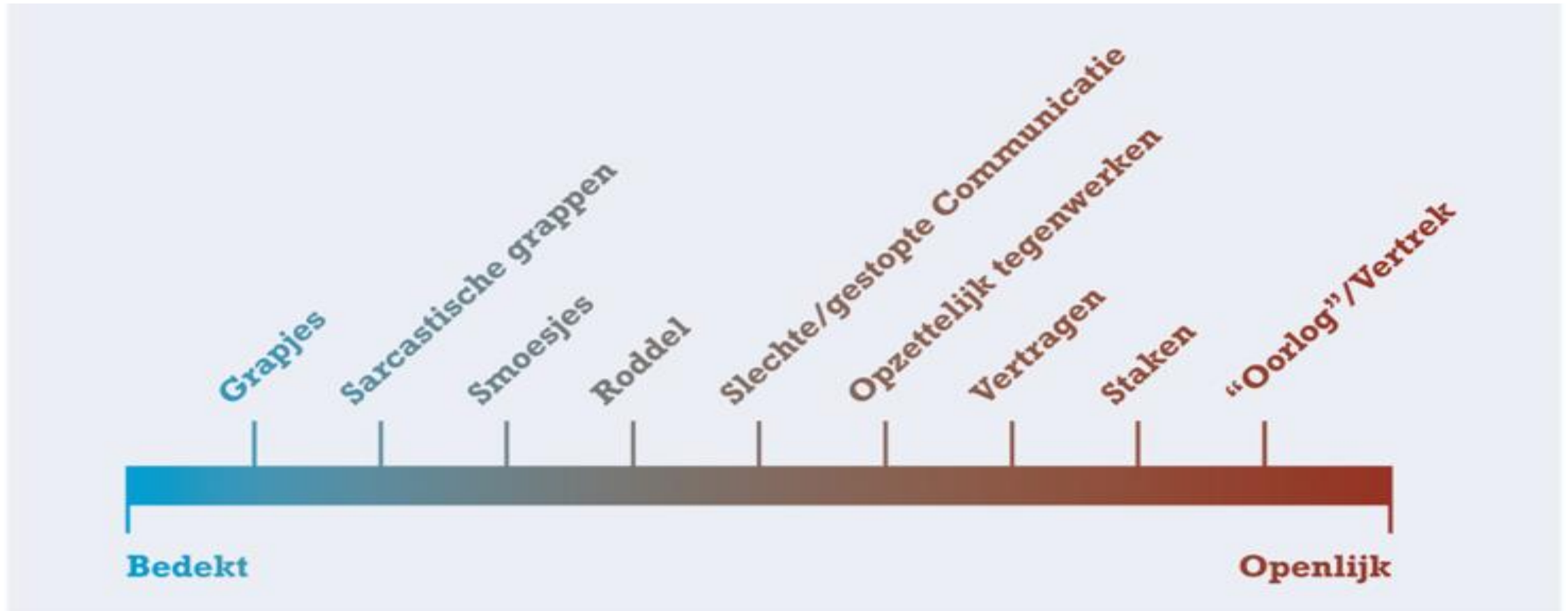
- ▶ Grondleggers; Myrna en Greg Lewis
- ▶ Jitske Kramer (promotor Nederland, boek; Deep Democracy, de stem van de minderheid)
- ▶ Eskom moest veranderen van een racistische naar een democratische organisatie
- ▶ Wijsheid van de minderheid werd geïntroduceerd. Gekleurden gingen aansturen, blanken gingen instructies opvolgen
- ▶ Deep Democracy voorzag in een werkwijze, methode en gedachtegoed waarin alle stemmen gehoord werden en waarin in het bijzonder gefocust werd op de minderheidsstem.

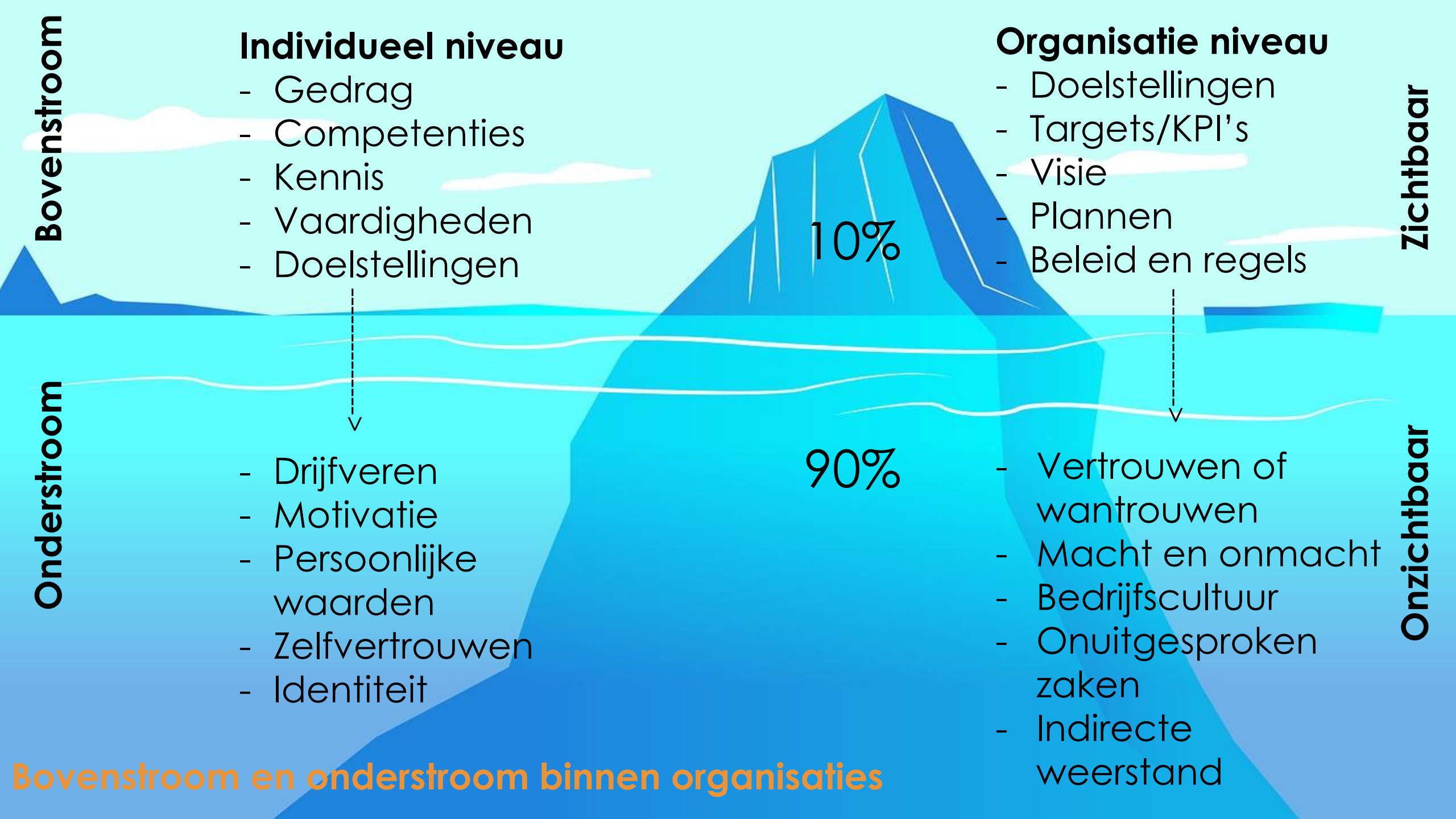
Hierdoor werd het mogelijk minderheden te empoweren en diversiteit, spanningen en conflicten te managen

IJsberg

- ▶ Groepsbewuste en groepsonbewuste
- ▶ Check in = lijn al iets verlagen
- ▶ Vis = onder water = informatie die we niet hebben
- ▶ Kan haai worden, bv. bij reorganisatie = onvrede
- ▶ Tussen vergaderingen = veel delen tussen 2 personen = sabotagelijijn
- ▶ Stilvallen in vergaderingen = doorvragen, anders koffiezetapparaat
- ▶ Vragen; 'Waar denken jullie dat jullie je bevinden met deze groep?'

Sabotagelijnen, wat zich afspeelt in de onderstroom

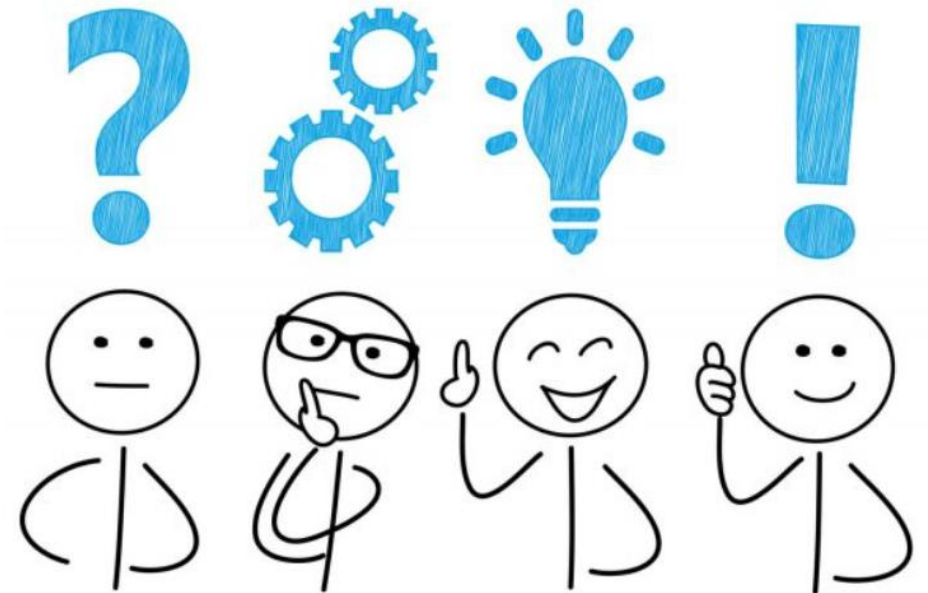

Stap 1: Verzamel alle inzichten van een bepaald onderwerp

- ▶ Er komen allerlei ideeën naar boven

Verschillende werkvormen;

- ✓ Vergadering
- ✓ Gesprek op voeten
- ✓ Stap in de cirkel
- ✓ Let's Talk

Stap 2: Vraag naar het alternatief

- ▶ Doe dit voordat er een voorstel wordt gedaan;
  - ▶ Is er iets anders wat nog niet is gezegd?
  - ▶ Is er iemand die iets wil toevoegen?

Aantal keren doorvragen op verschillende manieren

- ▶ Creëren van een opening om uitgesproken gedachten te delen met de groep
- ▶ Zet mensen niet in de schijnwerpers, maar zeg: nog niet iedereen heeft even actief meegedaan aan de discussie. Is er iemand die iets wil zeggen of toevoegen?

Stap 3: Verspreid het alternatief

- ▶ Normaal gaan we oplossingen bedenken
- ▶ Nu = Verspreiden: Stilte = wachten
  - Zijn er meerderen die dergelijke kwesties voelen?
  - Zijn er meerderen die een probleem met de tijden hebben?
- ▶ Als de 'li' niet naar boven komt, komt hij later, hij zit er altijd!

LALALI

Voorstel

Dan komen er voorstellen:

- ✓ Elk voorstel wordt hardop uitgesproken
- ✓ Iedereen mag stemmen voor één van de opties door zijn/haar hand op te steken
- ✓ In het begin onwennig
- ✓ Betere verbinding met het voorstel door hand op te steken: voorkomt sabotage

Stap 4: Voorstel in stemming = besluit

3 mogelijkheden;

- ▶ 1; unaniem besluit
- ▶ 2; duidelijke meerderheid = ook een beslissing
  - ✓ We gaan doen wat de meerderheid heeft gekozen maar niet zonder de minderheidswijsheid toe te voegen
  - ✓ Kan frustratie en gevoelens van teleurstelling brengen; erken dit;
  - ✓ Gevoelig punt in de groep

DECISION TIME

Minderheidsstem toevoegen

- ▶ Erken en vraag aan de mensen van de minderheid één voor één;
  - ✓ Helaas gaan we niet voor jouw voorkeur, wat heb je nodig om met het meerderheidsbesluit mee te gaan?
- ▶ Inzichten van de minderheid zullen de beslissing verrijken
- ▶ Geen compromis, geen nieuwe discussie
- ▶ Wel creatieve aanvullingen
- ▶ Als mensen niet gestemd hebben, kun je vragen wat ze nodig hebben om mee te gaan in het besluit

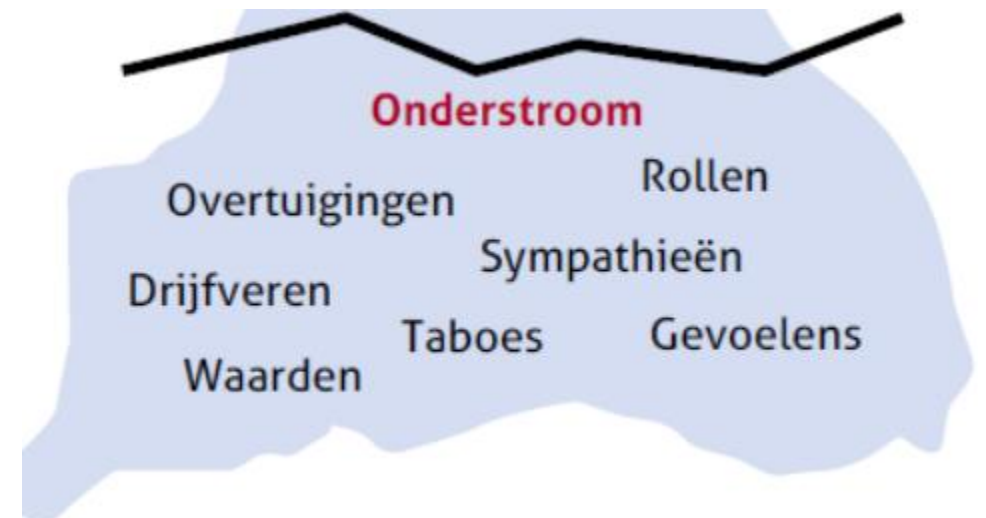
Mogelijkheid nr. 3

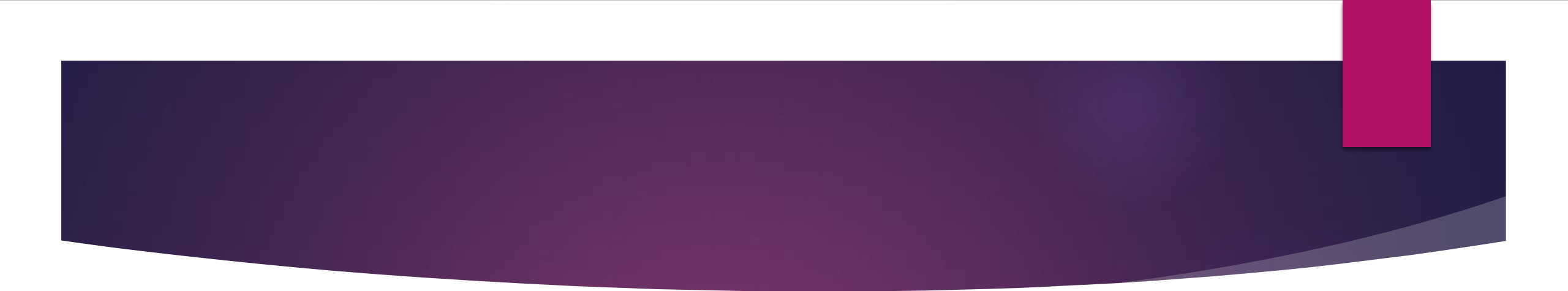
- ▶ Zeer verdeelde stemming
  - ▶ Terug naar stap 1 t/m 3
    - ✓ Mensen uitnodigen om helder te vertellen waarom ze hun voorkeur hebben gestemd
    - ✓ Dat creëert meer duidelijkheid waardoor de volgende stemmingronde wel tot een meerderheidsbesluit leidt
- ▶ Waarom de 1^e keer niet gelukt;
  - ✓ Niet alle gedachten, emoties en gevoelens zijn duidelijk genoeg uitgesproken

STAP 5: Werken met de onderstroom

- ▶ Als er diepere, onbewuste of onopgeloste zaken in de groep spelen
- ▶ Sabotagelijc actief (heen en weer tussen stap 3 en 4)
- ▶ Geen uitkomst uit de stemming; herhaling en vastlopen
- ▶ STAP 5; werken met de onderstroom
  - ✓ Vissen onder water
  - ✓ Geen veiligheid
  - ✓ Oud zeer
  - ✓ Wantrouwen
  - ✓ Ruzie tussen 2 personen

-
- ▶ Bepaal de regels
  - ▶ Zeg alles!
  - ▶ Wat heeft je geraakt?
  - ▶ Los het op

VEILIGHEIDSAFSPRAKEN MAKEN

- ▶ Niemand heeft monopolie op de waarheid
- ▶ We doen dit om onze (werk-) relatie te verbeteren, niet om elkaar af te branden
- ▶ We zijn bereid in dit proces over elkaar en onszelf te leren (we gaan groeien)
- ▶ Zeg alles!!!
- ▶ We praten om de beurt, geen discussie
- ▶ Wat heb je nodig als aanvullende afspraken?
- ▶ Geen limiet aan regels

Veiligheidsregels in communicatie

- ♦ Niemand heeft het monopolie op de waarheid
- ♦ We doen dit om onze (werk-) relatie te verbeteren, niet om elkaar af te branden
- ♦ We zijn bereid in dit proces over elkaar en onszelf te leren

Ondersteunende weetjes;

- ♦ Je bent nooit alleen in wat je denkt, vindt of voelt
- ♦ Geen aanspreek- maar een bespreekcultuur

Aanvulling bij 'zwaardere' onderwerpen

- ♦ We spreken na elkaar, één voor één
- ♦ We luisteren... en reageren zowel verbaal als non-verbaal niet op elkaar

Polariteiten (tegenstellingen) uitwerken;

- ▶ Voorbeeld:

Polariteit = wantrouwen – vertrouwen

- ▶ Polariteit uitwerken = vis boven water trekken

- ▶ Creëren begrip door benoeming twee kanten

Er is vertrouwen én er is wantrouwen

Polariteit uitwerken

Werkvorm;

- ▶ Stelling kant voor kant uitwerken óf over laten lopen voor zichtbaarheid meningen zonder reageren
- ▶ Bij herhaling; zijn er dingen die nog niet benoemd zijn?
- ▶ Evt. besluit nemen of vragen wat degene die overblijft nodig heeft om mee te gaan
- ▶ Verschil gesprek op voeten; niet reageren op elkaar, rustiger

Let's Talk

- ▶ Tweetallen of in een groep
- ▶ Talking stick
- ▶ Om de beurt aan het woord
- ▶ Niet reageren
- ▶ Wat heeft je het meest geraakt?

Welke werkvorm zouden jullie graag
willen ervaren op dit moment?

Rol facilitator

- ▶ Neutraliteit
    - geen oordeel
    - hoe neutraal kan ik met alle meningen omgaan?
    - hoe neutraal sta ik tegenover mezelf?
    - way of living
  - ▶ Compassie
    - alle meningen mogen er zijn en zijn waardevol
- Evt. uit rol facilitator stappen

Luisteren

Super luisteren = naar wat er wel én naar wat er niet gezegd wordt

- ▶ Zonder interpretatie
- ▶ Doorvragen, zonder frustratie
Benoemen; ik zie dat dit gebeurt, geen oplossingen aandragen

Cirkelen

- ▶ Cirkelen; gevoel/patroon wat steeds terugkomt
(Hebben we het hier nu weer over?)
- ▶ Doorbreken van cirkelen:
  - ▶ Samenvatten wat je hoort: weerbericht
  - ▶ Dat creëert een nieuwe plek voor een stem die we nog niet gehoord hebben

Edgen = langs afgrond

- ▶ Er speelt iets in de groep, maar niemand durft eraan
- ▶ Afleidingen: koffie halen
Op je telefoon gaan zitten
- ▶ Bv. 2 mensen in een groep die onenigheid hebben, niemand doet er iets mee
- ▶ Spanning is voelbaar

Afsluitende vraag

- ▶ Zijn er nog vragen die gesteld moeten worden voor we uitchecken?

Wat is de Check out?

- ▶ Spiegelbeeld van Check In
- ▶ Facilitator als laatste en geen samenvatting
- ▶ Sharing en dumping
- ▶ Popcornstyle

Laten we uitchecken

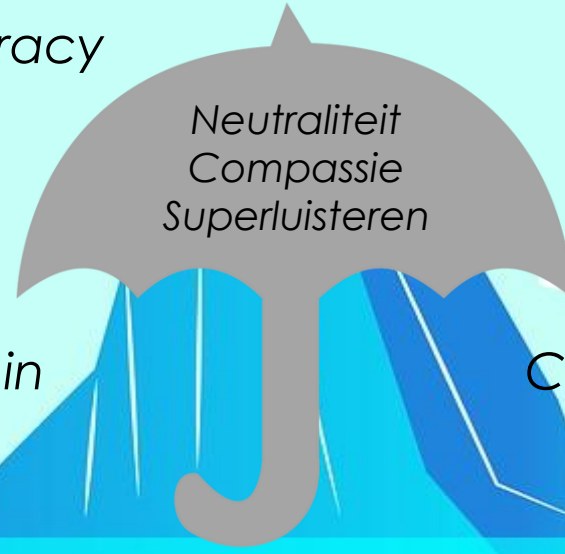
- ▶ Vragen: Inzicht en feedback
  - ▶ Wat neem je mee?
  - ▶ Wat laat je achter?
  - ▶ Wat heeft je het meest geraakt/wat blijft je het meest bij?

Step in the circle methode

Je kan aanhaken zonder iets te zeggen

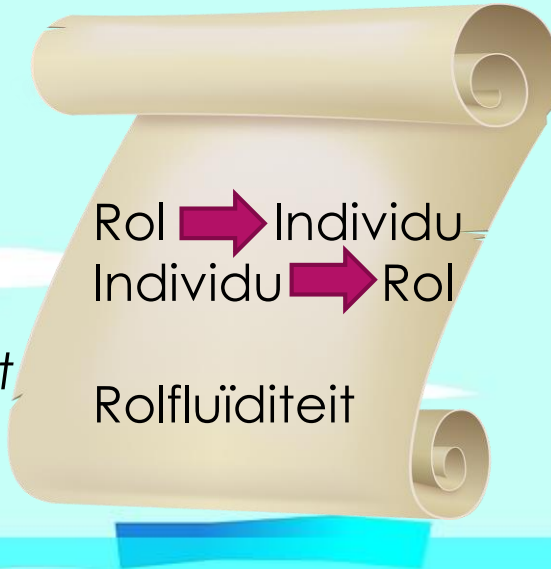
Deep Democracy

- 1: Verzamel alle invalshoeken
- 2: Zoek actief naar 'het alternatief'
- 3: Verspreid 'het alternatief'
- 4: Voeg minderheidswijsheid toe aan meerderheidsbesluit

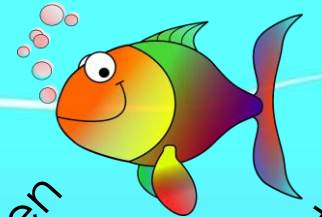
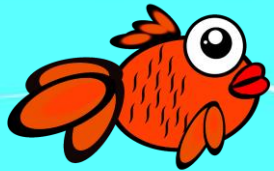
Check in

Check out

Bewust

Onbewust

- 5: Werken met de onderstroom
Het niet gevoerde gesprek in vier stappen:
- A Bepaal de regels
  - B Zeg alles!
  - C Wat heeft je geraakt?
  - D Los het op

Grapjes

Sarcastische grapjes

Excuses smoesjes

Roddel

Slechte/gestopte communicatie

Vertragen

Opzettelijk tegenwerken

Staken

Oorlog vertrek terugtrekken

Sabotagelijijn

Hartelijk dank voor jullie
deelname